

KOPÁCSI SÁNDOR

1922. március 5. Miskolc – 2001. március 2. Toronto, Kanada



MTI/MTVA Fotóarchívum/Pap Jenő

FŐBB TISZTSÉGEI

A Budapesti Rendőrkapitányság megbízott vezetője	1952. április–1953. szeptember
A Belügyminisztérium Budapesti Főosztálya vezetője	1953. szeptember 16.–1956. november
Az MSZMP Intéző Bizottsága tagja	1956. október 31.–1956. november 4.

PÁLYÁJA

Apja, Kopácsi József vasesztergályosként dolgozott a diósgyőri vasgyárban, anyja neve Simon Ilona volt.

Szülővárosában négy reálgimnáziumi osztályt, majd fa- és fémpipari szakiskolát végzett. 1940-től a Diósgyőri Magyar Állami Vas-, Acél és Gépgyárban (Dimávag) dolgozott vasesztergályosként, később műszaki rajzolóként. A családi hagyományokat követve már az 1930-as évek végétől részt vett a szociáldemokrata ifjúsági mozgalomban, 1941-ben a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetségébe is belépett. 1944 utolsó hónapjaiban a Magyarországi Kommunisták Antináci Komitéja (MOKAN-komité) nevű miskolci fegyveres ellenálló szervezet tagjaként a német megszállók ellen harcolt.

1945. januárban felvették a Magyar Kommunista Pártba, s belépett a szerveződő új rendőrség kötelékébe. 1947-ig a politikai rendőrségnél szolgált, majd 1948 végéig alhadnagyiban a miskolci rendőrtanostálynál volt állományvezető. 1949. januárban Budapestre helyezték a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Katonai és Karhatalmi Osztályára, ezt követően a Belügyminisztériumban az internálásokkal foglalkozó Ellenőrzési Ügyosztály helyettes vezetője lett rendőr századosi rangban. 1949 őszétől az MDP kétéves pártfőiskoláján tanult. 1951. júliustól – az őrnagyi rangot átugorva – rendőr alezredesként a BM Közrendészeti Főosztály Politikai Osztályát vezette. 1952. júniusban ideiglenes megbízással a Budapesti Rendőrkapitányság élére állították, 1952. novemberben rendőr ezredessé léptették elő. Bevásztották a Fővárosi Tanácsba, 1953. májusban a törvényhozásba is bekerült (mandátumától a forradalom után, 1957. május 9-én megfosztották).

Nagy Imre kormányának 1953. júliusi megalakulása után az addig önálló Államvédelmi Hatóságot integrálták a Belügyminisztériumba, s egyúttal a területi fegyveres testületeket is átszervezték. Kopácsi 1953. szeptembertől a BM Budapesti Főosztálya



kinevezett vezetőjeként – tulajdonképpen a főváros rendőrfőkapitányaként – a budapesti rendőrség mellett az államvédelmi, a tűzrendészeti, a légoltalmi és a büntetés-végrehajtási szervek irányítását is átvette. A Szovjetunió Kommunista Pártja 1956. februári – Sztálin bűneit megnevező és elítélő – kongresszusa után egy rendőrségi pártértekezleten Rákosi Mátyás lemondását követelte. Visszaemlékezése szerint kapcsolatot létesített Nagy Imrével és Kádár Jánossal is. A forradalom és szabadságharc idején, a harcok kitörése után a rendőröket visszarendelte a laktanyába, s ezzel (is) elnyerte a felkelő csoportok parancsnokainak bizalmát. 1956. október 31-től november 4-ig az MDP utódaként megalakított Magyar Szocialista Munkáspárt hétfős Intéző Bizottságának tagja volt. 1956. október 31-én a Forradalmi Honvédelmi Bizottmány tagjává, 1956. november 3-án Forradalmi Karhatalmi Bizottmány ülésén a Nemzetőrség helyettes parancsnokává választották.

A második szovjet invázió után 1956. november 5-én Ivan Szerov tábornok, a KGB elnöke személyesen tartóztatta le. A Nagy Imre-per hatodrendű vádlottjaként 1958. július 15-én életfogytiglani börtönre ítélték. Az 1963. március 25-i általános amnesztia keretében szabadult. Előbb a budapesti Telefongyárban vasesztergályosként, majd Solymáron műszaki tisztviselőként dolgozott. 1969-ben, miután engedélyezték bebörtönzése miatt félbeszakított tanulmányai befejezését, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen állam- és jogtudományi doktori oklevelet szerzett. Mivel képzettségének megfelelő állást nem kapott, 1970-ben kivándorlási kérelmet nyújtott be. Válaszul munkahelyéről elbocsátották, és hosszas jogi megpróbáltatásokat követően csak 1975-ben, a helsinki Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet után kapták meg feleségével együtt kivándorló útlevelüket. Kanadában élő lányuk közelében telepedtek le, Torontóban fizikai munkásként – éttermi felszolgálóként, hűtőgépgyári munkásként, takarítóként, a helyi elektromos művek alkalmazottjaként – dolgozott 1987-ig.

1989. július 6-i rehabilitálása után hazatelepült. Visszakapta rangját, majd nyugálományú rendőr vezérőrnaggyá, 1994-ben altábornaggyá léptették elő. Az 1990-es években több társadalmi egyesületben vállalt tisztséget: 1990–1992-ben a Történelmi Igazságtétel Bizottság Katonai Szekciójának alelnöke, 1991–1997 között az Önvédelmi Szervezetek Országos Szövetsége, illetve az Országos Polgárőrszövetség alapító elnöke, 1991-től a Magyar Ellenállási Szövetség elnökségi tagja, 1992-től a Nagy Imre Társaság alelnöke volt. Egészségi állapota miatt 2000-ben visszaköltözött Torontóba.

FŐ MŰVEI

Az 1956-os magyar forradalom és a Nagy Imre per. Magyar Öregdiák Szövetség–Bessenyei György Kör, New Brunswick, 1979.

„In the name of the working class”: the inside story of the Hungarian revolution. Lester and Orpen Dennys, Toronto, 1986.

Életfogytiglan. Tardos Tibor írói közreműködésével. Bibliotéka, Nyíregyháza, 1989.

FORRÁSOK

Az MDP KV Titkársága 1951. július 11-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/151. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39997&MT=1 (A letöltés ideje 2015. január16.)

Az MDP KV Titkársága 1952. június 18-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/198. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39364&MT=1 (A letöltés ideje 2015. január16.)

Az MDP KV Titkársága 1953. szeptember 15-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond. 54/264. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39631&MT=1 (A letöltés ideje 2015. január16.)

Kopácsi Judit: *A hősök nem sírnak.* Budapest City, Budapest, 1992.

IRODALOM

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyírő András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 291.

Székely János: Kopácsi, a főkapitány. *Rendészeti Szemle*, 2008/12.

Trójai faló a Belügyminisztériumban. Az ÁVH szervezete és vezérkara, 1953-1956. Szerkesztette Gyarmati György és Palasik Mária. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára-L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013. 296-297.

